

Vážený pan
MVDr. Ctirad Mikeš
starosta
náměstí Míru 1
276 01 Mělník

Vážený pane starosto,

požádal jste mne o komentář k novým architektonickým úpravám náměstí Míru v Mělníku (viz objednávka č. 104/2012/SIM/JINA), které navrhla ing. arch. Petra Zajíčková. Zde tedy je:

Charakteristika prostoru: Jedná se o původně středověké náměstí, dnes součást městské památkové rezervace. Cenná je zejména vějířovitě rozevřená severovýchodní fronta náměstí s domy s podloubím, barokní (původně gotickou) radnicí a kapucínským kostelem. Severozápadní frontu tvoří radniční budova ze 30. let. V prostoru náměstí se jednak nachází středověká studna ze XIII. století, jednak asymetricky umístěná obdélníková betonová kašna s pískovcovým sousoším *Vinobraní* Vincence Makovského a Jaroslava Fragnera z 50. let.

1/ **Celkový koncept.** Celkový koncept úprav náměstí a přilehlého okolí považuji za velmi zdařilý. Autorce se podařilo vytvořit soudobé dílo, nikoli nějakou bezduchou napodobeninu, ale její návrh velmi dobře souzní s historickým kontextem, jakkoli je zvolený design novodobý. Vychází nicméně z historických motivů a inspirací. Rovněž řemeslné provedení se zdá kvalitní. Zároveň se podařilo prostor náměstí vhodně zklidnit, zbavit jej automobilů parkujících v jeho centrální části a vytvořit tak důstojné prostředí pro běžný provoz města i příležitostné aktivity. Mohu tedy jen blahopřát městu ke kvalitnímu zadání, projektu i realizaci, jež cennému prostoru velmi pomohlo.

2/ **Design dlažeb, laviček a dalších prvků.** Jde o soudobý design, který se jeví jako funkční a kontextuální. Dlažba náměstí vychází z ústředního bodu – historické kašny v jejím středu. Design prvků je navržen tak, aby odolal dennímu provozu. Obdobné moderní prvky dnes najdeme na řadě nově upravených historických prostorů (Cheb – atelier A69), Olomouc a Jiřské náměstí Pražského hradu (HŠH Architekti) atd. Navržená zeleň v prostoru náměstí je správně střídáma, aby nenarušila jeho charakter, a nachází se především v pásu před novější domovní frontou.

3/ **Osvětlení náměstí.** Jedná se o osvětlení architektonických prvků (fasáda radnice, pilíře podloubí historických objektů i nové radnice, detaily kostelního průčelí, osvětlení korun nově vysazených stromů, iluminaci Makovského kašny i historické studny), které je provedeno reflektory zapuštěnými v dlažbě nebo na stožárech, a dále o osvětlení komunikací, které zajišťují nízké stožáry moderních designových lamp (Itálie), které jsou osazeny bateriemi LED-svítilidel. Zatímco světlo vržené na fasády domů a další prvky má teplejší odstín, lampy svítí bílým světlem (vzdáleně připomínajícím plynové osvětlení).

Na typ lamp (pro některé příliš moderní v historickém kontextu; svítí jen směrem dolů na komunikaci, nikoli dolů a do stran nebo všemi směry, jako stávající typy luceren, na než si

lidé již zvykli; barva světla se jeví jako příliš studená) jsou ze strany některých obyvatel stížnosti. Osobně se ale domnívám, že osvětlení je navrženo dobře. Moderní kandelábry jsou tvarově neutrální a v daném kontextu tak vhodnější než nějaké „dobové“ repliky, které by na sebe zbytečně strhávaly pozornost. To, že lampy svítí jen na komunikaci, považuji za správné, tím lépe pak vyniká iluminace domovních průčelí a dalších prvků náměstí. Studenější tón je podle mne rovněž vhodný, neboť se tak odlišuje od dalších zdrojů (viz výše), navíc přiznává, že osvětluje komunikační koridory. Ve světě se navíc v poslední době ustupuje od „teplého“ oranžového monochromatického osvětlení. Jsou k tomu důvody praktické (existuje větší škála spořicích zdrojů, než tomu bylo dříve, kdy se všude prosazovaly sodíkové výbojky na úkor skutečně studeného „modrého“ světla zářivek) i estetické (sodíkové světlo zkresluje barevnou škálu, respektive ji ruší, různé barevné tóny soudobých světelných zdrojů jsou proto oživením). Kritikům nového osvětlení navíc vadí potmělá střední partie náměstí, kde se prý necítí bezpečně. Podle mého soudu však prostor působí komorněji, což je příznivější, a lépe pak vynikají různé akcenty. Hladina osvětlení je také záležitostí individuální. Obecně je dnes zase v Evropě trend k celkovému snižování intenzity osvětlení historických měst, což souvisí i se snahou tlumit světelný smog a města trochu výrazově přiblížit minulým epochám. V případě konání různých akcí (trhy, koncerty, vinobraní, shromáždění, slavnosti apod.), kdy je světelnou hladinu nutno zvýšit, je vše technologicky připraveno k osazení doplňkových lamp na stožáry nebo dodatečná zařízení.

Podle mého názoru je třeba ještě dořešit osvětlení fasád (nerovnoměrná iluminace radniční budovy - střední část je ve stínu; nasvětlení kříže kapucínského kostela – možná by bylo vhodnější nasvětlit celé jeho průčelí, takto se jeví iluminace jako asymetrická) i Makovského kašny (osvětlení jen z jedné strany je sice plastičtější, ale druhá strana tone ve tmě, ač je dílo komponováno jako centrální – zde bude ještě potřeba si s osvětlením trochu pohrát). Nezmiňuji samozřejmě nutnost dokončit instalaci lamp u soukromých domů – pilíře podloubí a nové – citlivější osvětlení klenby podloubí).

Projektantkou navrhovaná výměna stávajících lamp na pěší zóně v ulici Svatováclavské směrem k zámku (případně i do dalších přilehlých ulic) za typ použitý na náměstí mně připadá odůvodněná a rozumná (sjednocený a kvalitnější design, fakt, že lampy svítí směrem dolů), není však nezbytně nutná.

Závěr: Připomínám, že na nové osvětlení je třeba si zvyknout (srov. s protesty části obyvatel Olomouce, kde také vadil soudobý design lamp i jejich údajně nedostatečná světelná hladina, ty však časem pominuly, zejména poté, co úpravy náměstí získaly řadu domácích i zahraničních ocenění a co si lidé na změny postupně přivykli – dnes jsou na ně hrdí).

Závěrem mi proto dovoluje konstatovat, že podle mého názoru byl celý projekt úprav náměstí včetně jeho iluminace svěřen do povolaných rukou a výsledné dílo (až na pár detailů ze závěru mé zprávy) je velmi zdařilé a hodné tak významné kulturní památky, jakou náměstí Míru v Mělníku představuje.

Zdeněk Lukeš
historik architektury

